

گران کردن بنزین
راهکار ناترازی
نیست؛
حمل و نقل عمومی
را توسعه دهید

۲

روزنامه
اقتصادی
اجتماعی

رویداد صنعت

پنج شنبه ۲۹ مرداد ۱۴۰۵
سال هشتم - شماره ۲۴۹
۷ ربیع الاول ۱۴۴۸
20 August 2026
۸ صفحه - قیمت ۵۰۰۰۰ تومان

سرمقاله

اسقاط خودروهای فرسوده؛ آزمونی برای سیاست گذاری

الهه زین الدین

خودروی فرسوده سال هاست از یک مسئله حمل و نقلی عبور کرده و به یکی از مشکلات جدی اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی کشور تبدیل شده است. هر خودروی فرسوده‌ای که همچنان در خیابان تردد می‌کند، فقط یک وسیله نقلیه قدیمی نیست؛ مصرف سوخت بالاتر، آلاینده‌ی بیشتر، ایمنی پایین‌تر و هزینه‌های مضاعف تعمیر و نگهداری را به همراه دارد؛ هزینه‌ای که در نهایت بخشی از آن را جامعه پرداخت می‌کند.

با وجود این، نمی‌توان انتظار داشت مالک خودروی فرسوده صرفاً با یک دستور یا بخشنامه، وسیله‌ای را که گاه مهم‌ترین دارایی یا ابزار درآمد اوست، کنار بگذارد. مشکل اصلی اینجا است که فاصله میان ارزش خودروی فرسوده و قیمت خودروی جایگزین برای بسیاری از خانواده‌ها بسیار زیاد است. بنابراین اگر سیاست‌گذار به دنبال اسقاط واقعی است، باید این فاصله را با تسهیلات، مشوق‌های اقتصادی و امکان خرید خودروی مناسب کاهش دهد.

اسقاط نباید تنها به معنای خارج کردن یک خودرو از چرخه تردد باشد؛ جایگزینی نیز به همان اندازه اهمیت دارد. اگر خودروی جایگزین گران، کم کیفیت یا خارج از توان اقتصادی مردم باشد، طرح نوسازی عملاً با مانع روبه‌رو خواهد شد. از همین رو، سیاست اسقاط باید هم‌زمان صنعت خودرو، شبکه بانکی و مالکان خودروهای فرسوده را درگیر کند.

از سوی دیگر، همه خودروهای فرسوده اثر یکسانی بر جامعه ندارند. خودرویی که روزانه در ناوگان حمل و نقل عمومی یا باری فعالیت می‌کند، طبیعتاً مصرف و پیمایش بیشتری نسبت به یک خودروی شخصی دارد. بنابراین اولویت اسقاط باید بر اساس میزان آلاینده‌ی، مصرف سوخت و پیمایش تعیین شود، نه صرفاً سن خودرو.

دولت نیز باید اسقاط را هزینه‌ای اضافی تلقی نکند. کاهش مصرف سوخت، کاهش آلودگی هوا و افزایش ایمنی، منافع عمومی ایجاد می‌کند و منطقی است که بخشی از هزینه نوسازی از سوی دولت تأمین شود. در مقابل، صنعت خودرو نیز باید خودروهای اقتصادی، کم مصرف و ایمن را در اختیار متقاضیان قرار دهد.

امثال محدودیت برای تردد خودروهای فرسوده نیز می‌تواند ابزار مؤثری باشد، اما فقط زمانی که امکان واقعی جایگزینی وجود داشته باشد. نمی‌توان خودرویی را از تردد منع کرد و در همان زمان، راهی برای خرید خودروی جایگزین در اختیار مالک قرار نداد. چنین رویکردی بیش از آنکه به نوسازی کمک کند، فشار اقتصادی را بر خانواده‌ها افزایش می‌دهد.

واقعیت این است که کشور برای حل مشکل خودروهای فرسوده بیش از قانون جدید، به اجرای مستمر و اقتصادی قوانین موجود نیاز دارد. اسقاط باید از طرح‌های مقطعی و مناسبتی خارج شود و به برنامه‌ای چندساله با هدف مشخص تبدیل شود.

اگر قرار است آلودگی هوا کاهش یابد، مصرف سوخت کنترل شود و ایمنی ناوگان افزایش پیدا کند، نمی‌توان همچنان خودروهایی را که سال‌ها از عمر مفیدشان گذشته، در خیابان‌ها نگه داشت. اما این تغییر نیز بدون در نظر گرفتن توان اقتصادی مردم امکان‌پذیر نیست.

اسقاط موفق، نقطه‌ای است که منافع مالک، دولت، صنعت و جامعه در یک مسیر قرار بگیرد. اگر چنین تعادلی ایجاد شود، خروج خودروهای فرسوده نه یک هزینه، بلکه سرمایه‌گذاری برای هوای پاک‌تر، مصرف سوخت کمتر و شهری ایمن‌تر خواهد بود.

عکس: ایرنا

تهران و چند مسئله جمعیتی

نسخه واحد برای جمعیت تهران

جواب نمی‌دهد

۵

وقتی قبض برق مشترکان ناگهان چندبرابر می‌شود

کشاورزی در تنگنای آب و انرژی

۷

برنامه پنج ساله توسعه رودان در حال تدوین است

شهردار رودان با تأکید بر ضرورت استمرار برنامه‌های توسعه‌ای شهر، از تدوین برنامه پنج ساله برای رودان خبر داد و گفت: این برنامه باید به عنوان چراغ راه مدیریت شهری، خواهد بود. مرتضی احتشام، در جمع خبرنگاران با اشاره به...

۲

محرم زیر تیغ آمار مرد بازی‌های بزرگ نیست!

محرم نویدکیا با شکست سپاهان مقابل تراکتور، آن هم در خانه، آمار عجیب و تلخی را طی دو فصل اخیر ثبت کرد. شکست خانگی سپاهان مقابل تراکتور تبریز در هفته دوم لیگ برتر بیست و هشتم، یک باخت معمولی در ابتدای فصل نبود، بلکه...

۴

۱۷۶ کلاس درس در هرمزگان هوشمند شد

۸

«نشان‌دار کردن مالیات» چگونه می‌تواند اعتماد مؤدیان را افزایش دهد؟

مالیات از «پرداخت اجباری» تا «مشارکت در توسعه»

مالیات سال‌ها برای بخش بزرگی از جامعه بیشتر با مفهوم «پرداخت» شناخته شده است؛ مبلغی که شهروندان و فعالان اقتصادی موظف‌اند بر اساس قانون به دولت بپردازند، اما معمولاً تصویر روشنی از...

۳

افتتاح ۱۳۷۱ کلاس درس جدید در مهر تحصیلی فارس

۸

تشدید نظارت‌های نامحسوس بر تخلفات بزرگراهی اصفهان

معاون حمل و نقل و ترافیک شهردار اصفهان از فعال سازی یگان‌های ویژه کنترل نامحسوس با همکاری پلیس راهور برای شناسایی و برخورد قاطع با تخلفات حادثه‌ساز در بزرگراه‌های شهر به صورت بیست و چهار ساعته خبر داد.

۲

عضو شورای شهر اصفهان:

گران کردن بنزین راهکار ناترازی نیست؛ حمل و نقل عمومی را توسعه دهید

پایداری برای کنترل مصرف سوخت نیست، بررسی روندها حاکی از آن است که پس از افزایش قیمت‌ها، کاهش مصرف تنها در یک بازه زمانی بسیار محدود، در نهایت تا یک سال رخ می‌دهد، چرا که این افت مقطعی، بیشتر ناشی از سردرگمی اولیه افکار عمومی و بازار است و به محض بازگشت جامعه به شرایط عادی، سطح مصرف دوباره به ارقام پیشین بازمی‌گردد.

حجت الاسلام مهری پور افزود: به جای تحمیل شوک‌های قیمتی باید ریشه مصرف بالا را در بهره‌وری و زیرساخت‌ها جست‌وجو کرد، از یک سو، نوسازی و اسقاط خودروهای فرسوده باید با جدیت پیگیری شود و از سوی دیگر، خودروسازان داخلی نظیر ایران خودرو و سایپا ملزم شوند تا محصولاتی با استانداردهای بین‌المللی، مصرف سوخت بهینه و تراز کیفی مناسب تولید و روانه بازار مصرف کنند.

وی درباره طرح اختصاص بنزین به کد ملی نیز گفت: طرفداران این طرح آن را با هدف تحقق عدالت مطرح می‌کنند، اما عدالت تنها به معنای یکسان‌سازی سهم افراد نیست؛ نیاز واقعی مردم، میزان دسترسی آن‌ها به خودرو، حمل و نقل عمومی و سایر خدمات شهری و بین شهری باید در نظر گرفته شود.

قیمت با هدف مدیریت مصرف مطرح شود، اما اگر پیش از آن زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی، کیفیت خودروها، وضعیت سوخت‌رسانی، قاچاق و الگوی سفر اصلاح نشده باشد، افزایش قیمت به‌تنهایی مسئله را حل نمی‌کند و می‌تواند به شوک اقتصادی تبدیل شود. وی تأکید کرد: شواهد و تجربیات گذشته نشان می‌دهد که سیاست شوک‌درمانی و افزایش قیمت بنزین، راهکار

عضو شورای اسلامی شهر اصفهان با انتقاد از سیاست افزایش قیمت بنزین، آن را راهکاری کوتاه‌مدت و دارای تبعات تورمی دانست و گفت: اصلاح الگوی مصرف سوخت باید از مسیر مبارزه با قاچاق، توسعه حمل و نقل عمومی، نوسازی ناوگان، تقویت CNG و کاهش سفرهای غیرضروری دنبال شود، نه با انتقال هزینه نا کارآمدی‌ها به مردم.

حجت الاسلام منوچهر مهری پور در گفت‌وگو با خبرنگار ایمن با اشاره به شرایط اقتصادی کشور اظهار کرد: نهم اسفند ۱۴۰۴ تحت شدیدترین حملات جبهه دشمن به سرکردگی آمریکا و اسرائیل قرار گرفتیم؛ جنگی که تنها به عرصه نظامی محدود نمانده و در قالب‌های اعتقادی، فرهنگی، و امروز در حوزه اقتصادی و تحریم‌ها و فشارهای معیشتی ادامه دارد.

وی افزود: در چنین شرایطی، دشمن تلاش می‌کند با استفاده از ابزار تحریم، تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی مردم را کاهش دهد، بنابراین کشور به برنامه جامعی برای «دفاع اقتصادی» نیاز دارد و تصمیم‌گیری در حوزه انرژی و سوخت نیز باید با همین نگاه و بر اساس داده‌های دقیق، کارشناسی و قابل راستی آزمایی انجام شود.

عضو شورای اسلامی شهر اصفهان با انتقاد از رویکرد

افزایش قیمت بنزین تصریح کرد: در موضوع ناترازی بنزین نباید ساده‌ترین راهکار یعنی گران‌سازی را به‌عنوان نخستین گزینه انتخاب کرد. افزایش قیمت سوخت می‌تواند به‌صورت زنجیره‌ای هزینه حمل و نقل، تولید، توزیع کالا و خدمات را افزایش دهد و در نهایت فشار مضاعفی بر معیشت خانوارها وارد کند.

حجت الاسلام مهری پور ادامه داد: ممکن است افزایش

پیشرفت ۹۷ درصدی سالن نمایش مرکز همایش‌های بین‌المللی اصفهان

فراهم می‌کند. وی افزود: در طراحی این مجموعه، تمام فضاهای پشتیبانی مورد نیاز از جمله اتاق گریم، فضاهای خدماتی و اتاق مترجمی پیش‌بینی شده است تا اجرای برنامه‌ها و رویدادهای مختلف با بالاترین کیفیت و بدون وقفه انجام شود. معاون عمران شهری شهرداری اصفهان با تأکید بر اینکه این سالن یکی از بخش‌های مهم مجموعه مرکز همایش‌های بین‌المللی اصفهان به‌شمار می‌رود، تصریح کرد: هدف از اجرای این پروژه، ایجاد فضایی استاندارد و مجهز در تراز میزبانی رویدادهای ملی و بین‌المللی است تا ظرفیت‌های فرهنگی، هنری و تخصصی شهر اصفهان بیش از پیش تقویت شود.

معاون عمران شهری شهرداری اصفهان از پیشرفت ۹۷ درصدی پروژه سالن نمایش مرکز همایش‌های بین‌المللی اصفهان خبر داد و گفت: این پروژه با نظارت مستمر معاونت عمران شهری و برگزاری جلسات هفتگی منظم، به مراحل پایانی اجرا رسیده است و به‌زودی آماده بهره‌برداری خواهد شد. اصغر کشاورزاد در گفت‌وگو با خبرنگار ایمن با اشاره به ویژگی‌های مرکز همایش‌های بین‌المللی اصفهان اظهار کرد: سالن نمایش مرکز همایش‌های بین‌المللی اصفهان با ظرفیت ۵۰۲ صندلی، بهره‌گیری از سیستم آکوستیک حرفه‌ای و تجهیزات استاندارد، به گونه‌ای طراحی شده است که علاوه بر اکران آثار نمایشی، امکان برگزاری همایش‌ها، نشست‌های تخصصی و رویدادهای رسمی را نیز

تشدید نظارت‌های نامحسوس بر تخلفات بزرگراهی اصفهان

وی افزود: برای شناسایی متخلفان، از طریق سامانه تجمیع داده‌ها، کارنامه رفتار ترافیکی خودروها استخراج می‌شود، به‌طوری که اگر خودرویی مکرر مرتکب تخلفات حادثه‌ساز همچون سرعت غیرمجاز شود، صرف نظر از رصد میدانی، دستور توقیف وسیله نقلیه توسط پلیس راهور صادر خواهد شد و وسیله نقلیه با دستور پلیس در هر نقطه ایران توقیف خواهد شد.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری اصفهان تصریح کرد: این اقدامات با هدف پیشگیری از رفتارهای پرخطر و صیانت از جان شهروندان بی‌گانه انجام می‌شود که در حوادث ناشی از رانندگی‌های پرخطر دچار آسیب می‌شوند.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری اصفهان از فعال‌سازی یگان‌های ویژه کنترل نامحسوس با همکاری پلیس راهور برای شناسایی و برخورد قاطع با تخلفات حادثه‌ساز در بزرگراه‌های شهر به‌صورت بیست و چهار ساعته خبر داد. سعید ساکت در گفت‌وگو با خبرنگار ایمن با اشاره به راهبرد «نامن‌سازی محیط ترددی برای متخلفان» اظهار کرد: با استفاده از ظرفیت‌های هوشمند و پایش بیست و چهار ساعته، رفتار ترافیکی خودروها در بزرگراه‌های اصفهان با همکاری پلیس راهور رصد می‌شود و یگان‌های کنترل نامحسوس به‌ویژه در ساعات بامدادی که بیشترین تصادفات منجر به فوت در این بازه زمانی رخ می‌دهد، حضور فعال خواهند داشت.

شهردار رودان:

برنامه پنج‌ساله توسعه رودان در حال تدوین است

احتشام اظهار کرد: باتوجه به دغدغه مردم در بحث انرژی و سوخت CNG، از همین‌جا اعلام آمادگی می‌کنم که شهرداری رودان یک قطعه زمین را برای این موضوع اختصاص داده است. وی افزود: از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی دعوت می‌کنیم در حوزه انرژی و سوخت CNG با شهرداری رودان همراه شوند تا زمینه احداث این جایگاه در شهر فراهم شود. شهردار رودان با اشاره به اقدامات اولیه انجام‌شده در این زمینه گفت: کارهای ابتدایی از جمله بررسی‌های کارشناسی و ارزش‌گذاری زمین در حال انجام است و پیگیری‌ها ادامه دارد تا با سرمایه‌گذاران، زمینه خصوصی، این جایگاه در شهر رودان احداث شود. احتشام در پایان بر ضرورت مشارکت بخش خصوصی در اجرای طرح‌های مورد نیاز شهر تأکید کرد و گفت: تلاش مدیریت شهری این است که با استفاده از ظرفیت‌های موجود و جلب مشارکت سرمایه‌گذاران، زمینه اجرای طرح‌های ضروری و مورد مطالبه مردم رودان فراهم شود.

بگیرند، بر نامه پنج‌ساله بتواند به‌عنوان چراغ راه و مسیر هدایت مدیریت شهری مورد استفاده قرار گیرد. احتشام ادامه داد: برای تدوین این برنامه از نمونه‌های مشابه استفاده شده و تلاش می‌کنیم با انجام مطالعات لازم، نیازهای شهر رودان بر اساس اولویت‌ها مشخص و برای آنها برنامه‌ریزی شود. وی گفت: پس از تهیه برنامه پنج‌ساله، این برنامه در کارگروه شهرستانی مورد بررسی و تأیید قرار خواهد گرفت تا یک برنامه عملیاتی، قابل اجرا و مبتنی بر نیازهای واقعی شهر در اختیار مدیریت شهری قرار گیرد.

■ دعوت شهردار رودان از بخش خصوصی برای احداث جایگاه CNG

شهردار رودان در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به دغدغه مردم در حوزه انرژی و سوخت، از آمادگی شهرداری برای همکاری با بخش خصوصی به‌منظور احداث جایگاه CNG در شهر خبر داد.

شهردار رودان با تأکید بر ضرورت استمرار برنامه‌های توسعه‌ای شهر، از تدوین برنامه پنج‌ساله برای رودان خبر داد و گفت: این برنامه باید به‌عنوان چراغ راه مدیریت شهری، خواهد بود. به گزارش خبرنگار مهر، مرتضی احتشام، در جمع خبرنگاران با اشاره به ضرورت تدوین برنامه‌ای جامع و قابل اجرا برای توسعه شهر اظهار کرد: تلاش ما این است که اقداماتی که در دوره‌های مختلف آغاز می‌شود، ابرتر نماند و با تغییر مدیریت شهری متوقف نشود.

وی افزود: برای شهردار رودان در حال تدوین یک برنامه پنج‌ساله هستیم تا مشخص شود شهر در سال‌های آینده به چه مسیر و اولویت‌هایی نیاز دارد و چه اقداماتی باید در دستور کار مدیریت شهری قرار گیرد.

شهردار رودان با بیان اینکه این برنامه محدود به دوره مدیریت فعلی نخواهد بود، تصریح کرد: این برنامه به گونه‌ای تدوین می‌شود که چه ما در مدیریت شهری باشیم و چه افراد دیگری مسئولیت شهرداری را برعهده

«نشان دار کردن مالیات» چگونه می‌تواند اعتماد مؤدیان را افزایش دهد؟

مالیات از «پرداخت اجباری» تا «مشارکت در توسعه»

مزگان علیدوستی

مالیات سال‌ها برای بخش بزرگی از جامعه بیشتر با مفهوم «پرداخت» شناخته شده است؛ مبلغی که شهروندان و فعالان اقتصادی موظف‌اند بر اساس قانون به دولت بپردازند، اما معمولاً تصویر روشنی از مسیر هزینه‌کرد آن در اختیار ندارند. طرح «نشان‌دار کردن مالیات‌ها» تلاش می‌کند همین فاصله را کاهش دهد؛ یعنی مؤدی نه تنها مالیات خود را پرداخت کند، بلکه بتواند از میان پروژه‌های مشخص، انتخاب کند منابع مالیاتی او در کدام طرح عمرانی، خدماتی یا زیرساختی هزینه شود.

این طرح در واقع تلاشی برای ایجاد پیوند میان «پرداخت مالیات» و «مشاهده نتیجه آن» است؛ پیوندی که اگر به درستی اجرا شود، می‌تواند از یک سو به افزایش شفافیت و اعتماد عمومی کمک کند و از سوی دیگر، منابع مالیاتی را به سمت پروژه‌هایی هدایت کند که برای مردم ملموس‌تر هستند.

بر اساس آیین‌نامه اجرایی نشان‌دار کردن مالیات‌ها که در سال ۱۴۰۳ به تصویب هیأت وزیران رسید، سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی باید ساز و کار تخصیص یک درصد از درآمدهای مالیاتی به طرح‌های اولویت‌دار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را بر اساس انتخاب مؤدیان فراهم کند. همچنین سازمان امور مالیاتی موظف است امکان انتخاب پروژه‌ها را به شکل سامانه‌ای فراهم کند.

یک تغییر مهم در نگاه به مالیات

اهمیت طرح را باید فراتر از یک روش جدید برای تخصیص اعتبار دید. یکی از مسائل جدی نظام مالیاتی، رابطه میان دولت و مؤدی است. زمانی که فرد یا فعال اقتصادی نمی‌داند مالیاتی که پرداخت می‌کند در چه مسیری هزینه می‌شود، مالیات می‌تواند در ذهن او به یک هزینه اجباری و جدا از زندگی روزمره تبدیل شود. اما اگر مؤدی بتواند پروژه‌ای مشخص را انتخاب کند و بعد نتیجه هزینه‌کرد منابع را در قالب مدرسه، بیمارستان، جاده، مرکز بهداشت، پروژه آبرسانی یا سایر زیرساخت‌ها ببیند، رابطه میان مالیات و توسعه عمومی برای او ملموس‌تر خواهد شد.

در توضیح ساز و کار این طرح نیز تأکید شده است که مؤدیان مشمول تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم، هنگام انجام فرآیند مربوط، می‌توانند از میان پروژه‌هایی که توسط دستگاه‌های مسئول معرفی و در سامانه قرار گرفته‌اند، پروژه مورد نظر خود را انتخاب کنند. بنابراین «نشان‌دار کردن مالیات» صرفاً به معنای تغییر محل پرداخت مالیات نیست؛ بلکه هدف اصلی آن، ایجاد شفافیت بیشتر در باره مقصد بخشی از منابع و افزایش مشارکت مؤدی در فرآیند تأمین مالی پروژه‌های عمومی است.

چرا پروژه‌های نیمه‌تمام در مرکز توجه قرار گرفته‌اند؟

یکی از مهم‌ترین مشکلات نظام بودجه‌ریزی کشور، تعدد پروژه‌های نیمه‌تمام است. پروژه‌هایی که به دلایل مختلف، از کمبود اعتبار گرفته تا افزایش هزینه‌های ساخت، سال‌ها در انتظار تأمین منابع باقی می‌مانند. در چنین شرایطی، استفاده هدفمند از منابع مالیاتی

ساماندهی عشایر، راه‌های عشایری و حفاظت از آثار تاریخی نیز در فهرست پروژه‌ها قرار دارند. این ترکیب نشان می‌دهد سیاست «نشان‌دار کردن مالیات» می‌تواند هم‌زمان چند هدف را دنبال کند؛ از تکمیل زیرساخت‌های شهری و بین‌شهری گرفته تا تقویت خدمات عمومی در مناطق روستایی و حمایت از حوزه‌های فرهنگی.

تجربه سال‌های گذشته چه می‌گوید؟

اجرای این طرح محدود به فارس نیست و در استان‌های مختلف کشور تجربه‌هایی از تخصیص منابع مالیاتی به پروژه‌های مشخص شکل گرفته است. در آذربایجان شرقی، برای سال ۱۴۰۴، ۴۶ پروژه عمرانی و خدماتی در قالب این طرح معرفی شد و مؤدیان امکان مشارکت در تأمین اعتبار مورد نیاز این پروژه‌ها را پیدا کردند. همچنین در گزارش عملکرد سال ۱۴۰۳ این استان اعلام شده بود که ۷۳ پروژه نیمه‌تمام با اعتبار ۵۶۲ میلیارد و ۱۸۹ میلیون تومان معرفی شده و بیش از ۹۵ درصد این مبلغ از محل مالیات مؤدیان تأمین شده است؛ ۳۸ پروژه نیز به بهره‌برداری رسیده بود.

در آذربایجان غربی نیز در نخستین دوره اجرای طرح، ۴۳ پروژه برای مشارکت مؤدیان معرفی شد و بخشی از این پروژه‌ها با انتخاب مؤدیان به‌طور کامل تأمین اعتبار شدند. این پروژه‌ها در حوزه‌هایی مانند بهداشت، درمان، آموزش، راه و زیرساخت تعریف شده بودند.

این نمونه‌ها نشان می‌دهد که ایده اصلی طرح، در صورت انتخاب درست پروژه‌ها و نظارت بر اجرای آنها، قابلیت تبدیل شدن به یک ابزار مکمل برای تأمین مالی طرح‌های عمومی را دارد.

نقطه قوت اصلی: شفافیت

مهم‌ترین دستاورد احتمالی «نشان‌دار کردن مالیات» افزایش شفافیت است. شفافیت در اینجا فقط به معنای انتشار یک فهرست از پروژه‌ها نیست. زنجیره کامل باید برای مؤدی قابل مشاهده باشد: پروژه چه بوده، چه میزان اعتبار نیاز داشته، چه مقدار از منابع آن از محل مالیات تأمین شده، میزان پیشرفت فیزیکی آن چقدر است و در نهایت چه زمانی به بهره‌برداری می‌رسد. اگر این اطلاعات به شکل منظم و قابل فهم در اختیار مردم قرار گیرد، مؤدی می‌تواند نتیجه پرداخت مالیات خود را ارزیابی کند. به همین دلیل، موفقیت طرح را نباید صرفاً با تعداد پروژه‌های معرفی شده سنجید. معیار مهم‌تر، میزان تحقق پروژه‌ها و سرعت تبدیل منابع مالیاتی به خدمات و زیرساخت‌های واقعی است.

خطر پراکندگی منابع

با وجود مزایای طرح، یک نگرانی جدی نیز وجود دارد: پراکندگی شدن منابع محدود میان تعداد زیادی پروژه. اگر تعداد پروژه‌ها بیش از ظرفیت واقعی تأمین مالی باشد، ممکن است منابع مالیاتی به جای آنکه چند طرح را به مرحله بهره‌برداری برساند، میان پروژه‌های متعدد تقسیم شود و اثرگذاری آن کاهش پیدا کند.

به همین دلیل، انتخاب پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی مناسب، اولویت‌دار و قابل بهره‌برداری در مدت زمان مشخص، اهمیت زیادی دارد. آیین‌نامه نیز بر معرفی پروژه‌هایی تأکید دارد که امکان خاتمه یافتن آنها تا پایان همان سال وجود داشته باشد.

از این منظر، افزایش پنج برابری تعداد پروژه‌ها در فارس اتفاقی مثبت است، اما ارزش واقعی این افزایش زمانی مشخص خواهد شد که این ۱۸۱ پروژه بتوانند منابع مورد نیاز خود را دریافت کنند و بخشی از آنها در موعد مقرر به نتیجه برسند.

اعتماد، حلقه مفقوده نظام مالیاتی

مالیات زمانی می‌تواند به یک منبع پایدار برای توسعه تبدیل شود که رابطه دولت و مؤدی بر پایه اعتماد و شفافیت شکل بگیرد.

نشان‌دار کردن مالیات می‌تواند در این مسیر نقش مهمی داشته باشد؛ زیرا مؤدی را از یک پرداخت‌کننده صرف به یک مشارکت‌کننده در انتخاب محل هزینه‌کرد بخشی از منابع تبدیل می‌کند. البته این مشارکت باید واقعی، شفاف و قابل پیگیری باشد. اگر پروژه‌ای انتخاب شود اما روند اجرای آن مشخص نباشد، گزارش پیشرفت منتشر نشود یا منابع تخصیص یافته به نتیجه قابل مشاهده‌ای منجر نشود، هدف اصلی طرح تضعیف خواهد شد. در مقابل، اگر مردم بتوانند ببینند مالیاتی که پرداخت کرده‌اند در یک مدرسه، بیمارستان، جاده، مرکز بهداشت یا پروژه آبرسانی به نتیجه رسیده است، مالیات از یک مفهوم انتزاعی به بخشی از تجربه روزمره آنها تبدیل می‌شود.

مالیات؛ از عدد روی اظهارنامه تا اثر در زندگی مردم

«نشان‌دار کردن مالیات» را می‌توان یکی از تلاش‌ها برای تغییر رابطه سنتی میان مالیات و جامعه دانست؛ تغییری که در آن سؤال فقط این نیست که «چه مقدار مالیات وصول شده»، بلکه این پرسش نیز مطرح می‌شود که «این منابع چه اثری در زندگی مردم داشته‌اند؟»

فارس با افزایش پروژه‌های خود از ۳۸ به ۱۸۱ طرح و بیش‌بینی ۱۸ هزار میلیارد ریال اعتبار، نمونه‌ای قابل توجه از گسترش این سیاست در سال ۱۴۰۵ است. اگر انتخاب پروژه‌ها بر اساس نیاز واقعی مناطق، امکان تکمیل در زمان مناسب و میزان اثرگذاری اجتماعی انجام شود و هم‌زمان گزارش دقیقی از مسیر هزینه‌کرد منابع منتشر شود، این طرح می‌تواند به ابزاری برای افزایش مشارکت مردم در توسعه تبدیل شود.

در نهایت، اهمیت «نشان‌دار کردن مالیات» تنها در این نیست که مؤدی انتخاب کند مالیاتش کجا هزینه شود؛ اهمیت اصلی در آن است که مؤدی بتواند * نتیجه انتخاب خود را ببیند * *. فاصله میان این دو نقطه، یعنی فاصله میان «انتخاب پروژه» و «مشاهده نتیجه»، همان جایی است که میزان موفقیت واقعی این طرح را مشخص خواهد کرد.

محرم زیر تیغ آمار

مرد بازی‌های بزرگ نیست!

محرم نویدکیا با شکست سپاهان مقابل تراکتور، آن هم در خانه، آمار عجیب و تلخی را طی دو فصل اخیر ثبت کرد. شکست خانگی سپاهان مقابل تراکتور تبریز در هفته دوم لیگ برتر بیست و ششم، یک باخت معمولی در ابتدای فصل نبود، بلکه ششمین ناکامی متوالی طلایی پوشان در شش مسابقه بزرگ اخیر از ابتدای فصل گذشته بود؛ روندی که بار دیگر عملکرد محرم نویدکیا در مواجهه با رقبای مستقیم و مدعیان اصلی فوتبال ایران را زیر سؤال برده است. به گزارش «ایسنا»؛ سپاهان در این شش مسابقه در برابر پرسپولیس، تراکتور و استقلال قرار گرفته و در تمام این دیدارها زمین را بدون کسب حتی یک امتیاز ترک کرده است. حاصل این شش مسابقه برای تیم نویدکیا، صفر امتیاز، سه گل زده و ۱۰ گل خورده بوده و تفاضل گل منفی هفت را به ثبت رسانده است.

از نکته قابل توجه این آمار، تکرار شکست در بازی‌هایی است که سپاهان از نظر جایگاه، کیفیت نفارت و انتظارات هواداران، برای کسب نتیجه در آنها تحت فشار قرار دارد؛ موضوعی که باعث شده عبارت «مرد بازی‌های بزرگ» به یکی از بحث‌های جدی پیرامون سرمربی سپاهان تبدیل شود.

■ شروع این روند؛ شکست خانگی مقابل پرسپولیس

نخستین شکست این زنجیره در هفته دوم لیگ برتر فصل گذشته رقم خورد که سپاهان در ورزشگاه نقش جهان میزبان پرسپولیس بود و در نهایت با یک گل شکست خورد. در دیدار سوم شهریور ۱۴۰۴، پرسپولیس با تک گل علی علیپور در دقیقه ۴۴ سپاهان را از پیش رو برداشت. طلایی پوشان در نخستین آزمون بزرگ فصل، در خانه مغلوب رقیب سنتی خود شدند و پرسپولیس نیز در نخستین آزمون بزرگ وحید هاشمیان، موفق شد سپاهان پرستاره را شکست دهد.

این شکست از آن جهت اهمیت داشت که سپاهان فصل قبل از آن، در چهار تقابل متوالی مقابل پرسپولیس به پیروزی رسیده بود و شکست در برابر سرخ پوشان در نقش جهان، آغاز روندی متفاوت برای تیم نویدکیا بود.

■ دومین شکست؛ تراکتور و شوک دقیقه ۹۰+۶

دومین مسابقه این فهرست، یکی از تلخ‌ترین شکست‌های سپاهان در فصل گذشته بود که در هفته چهارم لیگ برتر و در ورزشگاه نقش جهان برگزار شد. سپاهان مقابل تراکتور ابتدا با گل امیرحسین حسین‌زاده از روی نقطه پنالتی در دقیقه ۵+۴۵ عقب افتاد، اما در دقیقه ۶۰ با گل محمد مهدی لطفی به مسابقه بازگشت. شرایط برای سپاهان حتی برای دقایقی امیدوارکننده شد و شاگردان نویدکیا به دنبال گل دوم بودند، اما در نهایت همان بازیکن تراکتور بار دیگر ضربه نهایی را وارد کرد. حسین‌زاده در دقیقه ۹۰+۶ روی ریباند شوت خامرو بکف گل دوم تراکتور را به ثمر رساند تا سپاهان در خانه شکست دیگری را تجربه کند. این مسابقه از حیث نحوه شکست اهمیت ویژه‌ای داشت؛ سپاهان پس از جبران گل خورده، در دقایق پایانی برای پیروزی تلاش کرد، اما در نهایت در آخرین لحظات بازی گل خورده و سه امتیاز از دست داد.

■ سومین شکست؛ استقلال و گل در وقت‌های تلف شده

سومین شکست، در پایان نیم فصل نخست لیگ برتر رقم خورد که سپاهان در نقش جهان میزبان استقلال بود. این مسابقه برخلاف دو دیدار قبلی، از نظر نتیجه تا دقایق پایانی کاملاً باز بود. استقلال در دقیقه ۱۰ با پنالتی یاسر آسانی پیش افتاد، اما سپاهان تنها چهار دقیقه بعد با گل به‌خودی رستم آشورماتوف به بازی برگشت.

در ادامه، دو تیم موقعیت‌های متعددی ایجاد کردند و حتی سپاهان چند بار تا آستانه گل دوم پیش رفت، اما در نهایت این استقلال بود که در دقیقه ۲+۹۰ توسط اسماعیل قلی‌زاده به گل رسید و سه امتیاز را از نقش جهان خارج کرد. این شکست نیز یک وجه مشترک با دیدار برابر

تراکتور داشت: سپاهان در یک بازی بزرگ تا آستانه کسب امتیاز پیش رفت؛ اما در لحظات پایانی نتوانست نتیجه را حفظ کند.

■ چهارمین شکست؛ پرسپولیس در تهران

چهارمین بازی این زنجیره، دیدار برگشت مقابل پرسپولیس بود که سوم بهمن ۱۴۰۴ در ورزشگاه پاس قوامین برگزار شد. پرسپولیس در آن مسابقه و در هوای کاملاً برفی پایتخت ابتدا با گل اوستون اورونوف در دقیقه ۵۲ پیش افتاد و سپس ایگور سرگیف در دقیقه ۷۲ اختلاف را به دو گل رساند.

سپاهان در وقت‌های تلف شده با پنالتی ریکاردو آلوز در دقیقه ۱۳+۹۰ یکی از گل‌ها را جبران کرد، اما این گل برای تغییر سرنوشت مسابقه کافی نبود و پرسپولیس با نتیجه ۲ بر یک به پیروزی رسید. نکته مهم آن مسابقه، از دست رفتن فرصت‌های سپاهان در جریان بازی بود؛ طلایی پوشان پیش از گل نخست پرسپولیس موقعیت‌هایی داشتند و در نیمه دوم نیز پیام نیازمند چند بار مانع گلزنی آن‌ها شد. در سمت مقابل، پرسپولیس از موقعیت‌های کلیدی خود استفاده کرد و در نهایت برنده شد.

■ پنجمین شکست؛ تراکتور و یک شکست حداقلی دیگر

پنجمین مسابقه این فهرست در هفته نوزدهم فصل گذشته و در ورزشگاه یادگار امام تبریز برگزار شد. تراکتور با نتیجه یک بر صفر سپاهان را شکست داد؛ تک گل این مسابقه در دقیقه ۳۴ و روی گل به‌خودی مهدی هاشم‌نژاد به ثبت رسید. سپاهان در ادامه تلاش کرد بازی را به تساوی بکشاند، اما موفق نشد.

آن مسابقه از نظر آماری تفاوتی با برخی شکست‌های قبلی داشت؛ سپاهان در یک دیدار بزرگ تنها با یک گل شکست خورد، اما در نهایت باز هم نتوانست امتیازی از رقیب مستقیم خود بگیرد. ضمن اینکه اخراج محمدامین حزابوی در دقیقه ۷۶ نیز کار سپاهان را در دقایق پایانی دشوارتر کرد.

■ ششمین شکست؛ دوباره تراکتور و تکرار کابوس نقش جهان

تازه‌ترین شکست، شاید از همه معنادارتر باشد. سپاهان در هفته دوم لیگ بیست و ششم، در نقش جهان مقابل تراکتور قرار گرفت؛ دیداری که از همان ابتدا به‌عنوان یکی از حساس‌ترین مسابقات هفته شناخته می‌شد. سپاهان در حالی وارد این مسابقه شد که برای نخستین بار در فصل جدید با یک رقیب مستقیم و مدعی روبه‌رو می‌شد.

شاگردان نویدکیا تا پیش از دریافت گل نخست، نمایش قابل‌قبولی ارائه کردند و حتی خود سرمربی سپاهان پس از مسابقه مدعی شد تیمش تا قبل از گل اول، یکی از بهترین نمایش‌های چند سال اخیر خود مقابل یک تیم بزرگ را ارائه کرده است.

همه چیز پس از دقیقه ۸۳ تغییر کرد. امیرحسین حسین‌زاده ابتدا در دقیقه ۸۳ با یک شوت تماشایی دروازه سیدحسین حسینی را باز کرد و تنها حدود ۱۰ دقیقه بعد، در دقیقه ۹۳، گل دوم خود و تراکتور را به ثمر رساند تا نقش جهان بار دیگر شاهد شکست سپاهان مقابل تراکتور باشد.

حسین‌زاده با این دبل، به تنهایی سرنوشت یکی از مهم‌ترین مسابقات

هفته را تغییر داد و تعداد گل‌هایش با پیراهن تراکتور را به ۴۰ رساند. از سوی دیگر، این شکست باعث شد روند ناکامی سپاهان مقابل مدعیان به عدد شش برسد؛ آماري که می‌تواند محرم نویدکیا را زیر فشارهای انتقاد قرار دهد.

اگر این شش مسابقه را کنار یکدیگر قرار دهیم، تصویر کاملاً روشن است؛ سپاهان؛ شش بازی، شش شکست، صفر امتیاز، سه گل زده و ۱۰ گل خورده.

آنچه این آمار را نگران‌کننده‌تر می‌کند، صرفاً تعداد شکست‌ها نیست، بلکه الگوی شکست‌هاست. سپاهان در این شش مسابقه در بسیاری از دقایق توانسته با حریف مدعی رقابت کند، اما در لحظات تعیین‌کننده یا نتوانسته برتری خود را حفظ کند، یا از موقعیت‌هایش بهره کافی نبرده و یا در مقاطع حساس مسابقه دچار افت شده است.

در سه شکست نخست، دو بار گل تعیین‌کننده در دقایق پایانی به ثمر رسید؛ تراکتور در دقیقه ۶+۹۰ و استقلال در دقیقه ۲+۹۰ کار سپاهان را تمام کردند. در شکست در برابر پرسپولیس نیز سپاهان با وجود داشتن موقعیت، در نهایت بازی را واگذار کرد و در دیدار برگشت نیز پس از دریافت دو گل، تنها در آخرین لحظات توانست یکی از گل‌ها را جبران کند.

در دیدار برگشت در برابر تراکتور نیز یک گل کافی بود تا سپاهان بدون امتیاز زمین را ترک کند و در تازه‌ترین مسابقه نیز داستان به شکل دیگری تکرار شد؛ سپاهان تا پیش از دریافت گل نخست، نمایش خوبی داشت، اما پس از گل حسین‌زاده از ساختار قبلی خود فاصله گرفت و در فاصله‌ای کوتاه دو گل دریافت کرد. حتی خود نویدکیا نیز پس از مسابقه بر همین مسئله تأکید کرد.

■ محرم و آرمونی که هنوز پاس نشده است

محرم نویدکیا به‌عنوان یکی از چهره‌های پراهمیت تاریخ سپاهان، طبیعتاً با انتظارات متفاوتی نسبت به یک سرمربی معمولی روی نیمکت این تیم قرار دارد. به همین دلیل، نتایج مقابل رقبای مستقیم اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

ممکن است شکست در یک بازی بزرگ را بتوان به عوامل مختلف نسبت داد؛ یک اشتباه فردی، یک تصمیم داور، یک گل دیر هنگام یا حتی بدشانسی، اما وقتی یک تیم در شش بازی متوالی مقابل سه رقیب اصلی خود شش بار شکست می‌خورد، دیگر نمی‌توان همه چیز را به اتفاقات تصادفی نسبت داد. سپاهان در این شش مسابقه نه تنها پیروز نشده، بلکه حتی یک تساوی نیز به‌دست نیاورده است. به همین دلیل، پرسش اصلی اکنون دیگر این نیست که چرا سپاهان یک بازی بزرگ را باخته است؛ پرسش بزرگ‌تر این است که چرا این تیم در تمام شش آزمون بزرگ اخیر خود نتوانسته حتی یک امتیاز به‌دست بیاورد؟ این همان نقطه‌ای است که عملکرد نویدکیا در سپاهان را وارد مرحله‌ای جدی‌تر می‌کند؛ زیرا تیمی با هدف قهرمانی، در نهایت باید بتواند مقابل رقبای مستقیم خود نیز امتیاز جمع کند. اگر قرار باشد سپاهان برای قهرمانی بجنگد، این روند نمی‌تواند ادامه‌دار باشد. البته شاید هنوز برای قضاوت نهایی درباره فصل جدید زود باشد، اما برای طرح یک سؤال جدی درباره عملکرد سپاهان در بازی‌های بزرگ، دیگر بیش از اندازه کافی است.

تهران و چند مسئله جمعیتی

نسخه واحد برای جمعیت تهران جواب نمی‌دهد

مهر: مسئله جمعیت، دیگر صرفاً به توصیه برای فرزندآوری یا ارائه مشوق‌های مقطعی محدود نمی‌شود. در استانی مانند تهران که شهرستان‌های آن از نظر بافت جمعیتی، شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تفاوت‌های چشمگیری با یکدیگر دارند، به نظر می‌رسد سیاست‌گذاری یکسان برای همه مناطق، پاسخ روشنی برای مسئله‌ای پیچیده نداشته باشد؛ مسئله‌ای که از اشتغال و مسکن جوانان آغاز می‌شود، به تأخیر در ازدواج می‌رسد و در نهایت خود را در آمارهای کاهش نرخ باروری نشان می‌دهد.

معصومه رضایی، مدیرکل دفتر امور زنان و خانواده استانداری تهران، در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار کرد: عوامل مؤثر بر فرزندآوری در همه شهرستان‌های استان تهران یکسان نیست.

به گفته او، اگر قرار است اهداف قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت محقق شود، نمی‌توان تنها بر یک بخش از این زنجیره تمرکز کرد؛ چراکه مسئله جمعیت، مجموعه‌ای از متغیرهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را در برمی‌گیرد و سیاست‌گذاری در هر کدام از این حوزه‌ها می‌تواند بر تصمیم جوانان و خانواده‌ها برای ازدواج و فرزندآوری تأثیر بگذارد.

درواقع، پیش از آنکه موضوع به تصمیم یک خانواده برای داشتن فرزند برسد، مجموعه‌ای از پرسش‌ها و نگرانی‌ها پیش روی زوج‌های جوان قرار دارد؛ شغل پایدار کجاست؟ هزینه تأمین مسکن چگونه پرداخت می‌شود؟ آیا درآمد خانوار پاسخگوی هزینه‌های زندگی و تربیت فرزند هست؟ و اساساً آیا شرایط اجتماعی و سبک زندگی امروز، خانواده‌ها را به سمت فرزندآوری سوق می‌دهد یا برعکس، این تصمیم را به آینده‌ای نامعلوم موکول می‌کند؟

همین پیچیدگی‌ها باعث شده است که مدیرکل دفتر امور زنان و خانواده استانداری تهران بر ضرورت فاصله گرفتن از نسخه‌های یکسان تأکید کند، تهران، با وجود آنکه یک استان واحد در تقسیمات کشوری است، اما مجموعه‌ای از شهرستان‌هایی با شرایط متفاوت محسوب می‌شود؛ از مناطق پرجمعیت و شهری گرفته تا شهرستان‌هایی که هنوز ویژگی‌های روستایی و نیمه‌روستایی در آنها پررنگ است.

طبیعی است که مسئله فرزندآوری نیز در چنین جغرافیایی، تنها یک علت یا یک مانع مشترک نداشته باشد.

ممکن است در یک شهرستان، تأمین مسکن و هزینه بالای اجاره‌نشینی، مهم‌ترین دغدغه زوج‌های جوان باشد و در منطقه‌ای دیگر، نبود فرصت‌های شغلی پایدار یا دشواری دسترسی به خدمات حمایتی، نقش تعیین‌کننده‌تری در تأخیر ازدواج و تشکیل خانواده ایفا کند. در برخی مناطق نیز تغییر نگرش‌ها، سبک زندگی و تحولات فرهنگی می‌تواند بیش از مسائل اقتصادی بر تصمیم خانواده‌ها اثر گذاشته باشد.

■ شناسایی دقیق عوامل مؤثر بر کاهش فرزندآوری در هر شهرستان

رضایی نیز با اشاره به همین تفاوت‌ها گفت: یکی از برنامه‌های ستاد جوانی جمعیت استان تهران، شناسایی دقیق عوامل مؤثر بر کاهش فرزندآوری و تعیین اولویت‌ها بر اساس شرایط هر شهرستان است.

این رویکرد، در واقع تلاشی برای تغییر زاویه نگاه به مسئله جمعیت است؛ تغییری از سیاست‌گذاری کلی و یکسان به سمت شناخت دقیق‌تر شرایط محلی.

اما شناسایی مسئله، تنها نخستین مرحله از یک مسیر طولانی است. پرسش مهم‌ترین است که پس از شناسایی موانع در هر منطقه، چه دستگاهی مسئول رفع آنها خواهد بود و چگونه می‌توان از تبدیل شدن برنامه‌ها و نشست‌ها به مجموعه‌ای از تصمیم‌های بدون نتیجه جلوگیری کرد؟

همین مسئله، موضوع دیگری است که باید بر آن تأکید کرد؛ نظارت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی.

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، وظایفی را برای دستگاه‌های مختلف تعریف کرده است، اما تعیین مسئولیت‌ها به‌تنهایی نمی‌تواند تضمینی برای اجرای آنها باشد. آنچه اهمیت پیدا می‌کند، ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها

و مشخص شدن میزان تحقق تکالیفی است که برای آنها تعیین شده است.

■ در خصوص جوانی جمعیت، نمی‌توان مسئولیت را تنها بر عهده یک نهاد یا دستگاه گذاشت

به بیان دیگر، در موضوعی مانند جوانی جمعیت، نمی‌توان مسئولیت را تنها بر عهده یک نهاد یا دستگاه گذاشت، اشتغال جوانان، مسکن، تسهیلات ازدواج، خدمات حمایتی خانواده و حتی مسائل فرهنگی، هر یک به مجموعه‌ای از نهادها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط است.

به همین دلیل، نبود هماهنگی میان دستگاه‌ها می‌تواند یکی از مهم‌ترین موانع در مسیر اجرای سیاست‌های جمعیتی باشد.

ممکن است یک دستگاه، برنامه‌ای برای حمایت از جوانان تدوین کند، اما اثرگذاری آن زمانی کاهش می‌یابد که حلقه‌های دیگر این زنجیره تکمیل نشده باشد. برای زوج جوانی که با مشکل اشتغال یا تأمین مسکن روبه‌رو است، صرفاً یک مشوق در حوزه فرزندآوری شاید نتواند تصمیم او را تغییر دهد.

رضایی همچنین تأکید کرد: تحقق اهداف جوانی جمعیت نیازمند برنامه‌ریزی در تمام حلقه‌های این فرایند است؛ از اشتغال و مسکن جوانان گرفته تا تسهیل ازدواج و اجرای کامل تکالیف قانونی دستگاه‌های مسئول.

درواقع باید گفت، مسئله جمعیت را نمی‌توان جدا از واقعیت‌های زندگی روزمره جوانان بررسی کرد، تصمیم برای ازدواج و فرزندآوری، در خلا گرفته نمی‌شود و شرایط اقتصادی، امنیت شغلی، امکان تأمین مسکن و چشم‌انداز آینده، در کنار عوامل فرهنگی و اجتماعی، همگی در این تصمیم نقش دارند.

■ مسئله فرهنگی پیچیده‌تر از اقتصاد

البته تمرکز صرف بر مسائل اقتصادی نیز ممکن است تصویر کاملی از مسئله ارائه نکند.

یکی از نکاتی که مدیرکل دفتر امور زنان و خانواده استانداری تهران بر آن تأکید دارد، نقش مؤلفه‌های فرهنگی در کاهش نرخ باروری است، به گفته او، برخلاف تصور رایج، عوامل اقتصادی تنها دلیل کاهش تمایل به فرزندآوری نیستند و تغییرات فرهنگی و اجتماعی نیز در این روند اثرگذار بوده‌اند.

این مسئله شاید یکی از پیچیده‌ترین ابعاد سیاست‌گذاری جمعیتی باشد؛ زیرا مشکلات اقتصادی را می‌توان با ابزارهایی مانند تسهیلات، حمایت‌های مالی یا برنامه‌های اشتغال هدف قرار داد، اما تغییر نگرش‌ها و الگوهای فرهنگی، فرایندی متفاوت و معمولاً زمان‌بر است.

از سوی دیگر، مسئله جمعیت و خانواده در تهران تنها در چارچوب آمارهای مربوط به ازدواج و فرزندآوری خلاصه نمی‌شود. ساختار اجتماعی استان و تفاوت‌های چشمگیر میان مناطق مختلف، از بافت‌های شهری و روستایی گرفته تا سکونتگاه‌های غیررسمی و مناطق حاشیه‌ای، تصویر پیچیده‌تری از مسائل اجتماعی پیش روی سیاست‌گذاران قرار داده است.

عبدالرضا چراغعلی، سرپرست مرکز امور اجتماعی استانداری تهران، تنوع قومی موجود در این استان را ظرفیتی برای توسعه اجتماعی دانسته و به خبرنگار مهر گفت: سیاست‌گذاری در مناطق مختلف باید با شناخت دقیق‌تر از جمعیت ساکن در آنها همراه باشد.

■ مفهوم سنتی «محله» در بخشی از مناطق، به مرور کمرنگ شده است

او با اشاره به تغییر ساختار برخی محله‌ها و گسترش سکونتگاه‌های حاشیه‌ای گفته است که مفهوم سنتی «محله» در بخشی از این مناطق، به‌مرور کمرنگ شده است؛ مناطقی که ممکن است فاقد ساختار و هویت منسجم محله‌ای باشند، اما جمعیت ساکن در آنها به مجموعه‌ای از نیازها و مسائل واقعی روبه‌رو هستند.

این موضوع، بار دیگر مسئله تفاوت میان مناطق مختلف استان تهران را برجسته می‌کند؛ اینکه نمی‌توان مسائل اجتماعی، خانوادگی و جمعیتی همه مناطق را با یک الگوی مشابه بررسی کرد.

به گفته چراغعلی، رویکرد مرکز امور اجتماعی استانداری تهران بر شناسایی نیازهای واقعی مردم و استفاده از ظرفیت خود ساکنان برای مشارکت در فرآیند توسعه استوار است.

بر اساس این دیدگاه، قرار نیست همه امور مستقیماً از سوی دستگاه‌های دولتی مدیریت شود. سازمان‌های مردم‌نهاد و شوراهای محلی می‌توانند بخشی از مسئولیت‌ها را بر عهده بگیرند و دستگاه‌های دولتی نیز بیشتر نقش هماهنگ‌کننده و ناظر را ایفا کنند.

این رویکرد، در صورت اجرا، می‌تواند فاصله میان تصمیم‌گیری‌های اداری و واقعیت زندگی در محله‌ها را کاهش دهد؛ به‌ویژه در مناطقی که مشکلات اجتماعی و اقتصادی، شکل و شدت متفاوتی نسبت به سایر نقاط استان دارند.

■ استفاده از سمن‌ها برای جوانی جمعیت

چراغعلی معتقد است مشارکت دادن مردم در شناسایی و حل مسائل، می‌تواند مسیر توسعه این مناطق را هموارتر کند؛ رویکردی که در کنار سیاست‌گذاری‌های کلان، بر این اصل استوار است که شناخت مسئله و یافتن راه‌حل، بدون حضور و مشارکت جامعه محلی، ممکن است به تصمیم‌هایی منتهی شود که با نیازهای واقعی ساکنان فاصله دارد.

در چنین شرایطی، نقش نهادهای فرهنگی، رسانه‌ها، دانشگاه‌ها، متخصصان علوم اجتماعی و سازمان‌های مردم‌نهاد اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

معصومه رضایی نیز سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه جوانی جمعیت را ظرفیتی مکمل برای بخش دولتی دانسته و معتقد است استفاده هدفمند از ظرفیت آنها می‌تواند به افزایش اثربخشی برنامه‌ها کمک کند.

حضور سمن‌ها در این حوزه می‌تواند از یک جهت اهمیت داشته باشد؛ آنها معمولاً ارتباط نزدیک‌تری با جامعه و مسائل محلی دارند و می‌توانند بخشی از واقعیت‌هایی را که در آمارها و گزارش‌های اداری کمتر دیده می‌شود، به سیاست‌گذاران منتقل کنند.

با این حال، استفاده از ظرفیت بخش مردمی نیز بدون برنامه مشخص، هماهنگی و تعریف نقش روشن، نمی‌تواند به تنهایی مسئله‌ای به بزرگی کاهش نرخ باروری را حل کند.

■ برای مسئله‌ای پیچیده، نمی‌توان پاسخ ساده ارائه کرد

مسئله جمعیت در تهران، دست کم بر اساس آنچه مسئولان استان مطرح می‌کنند، قرار نیست با یک راه‌حل واحد مدیریت شود. تفاوت میان شهرستان‌ها، تفاوت در اولویت‌ها را اجتناب‌ناپذیر کرده است؛ جایی ممکن است مسئله مسکن در صدر فهرست باشد و جایی دیگر اشتغال، فرهنگ یا ترکیبی از همه این عوامل.

شاید بتوان گفت مهم‌ترین نکته در رویکرد جدیدی که از سوی مسئولان مطرح شده، پذیرش همین واقعیت است که برای مسئله‌ای پیچیده، نمی‌توان پاسخ ساده ارائه کرد.

جوانی جمعیت، از ازدواج آغاز می‌شود، با امنیت اقتصادی و اجتماعی خانواده گره می‌خورد و در نهایت به تصمیمی شخصی و خانوادگی می‌رسد؛ تصمیمی که سیاست‌گذاری می‌تواند برای تسهیل آن زمینه‌سازی کند، اما نمی‌تواند آن را صرفاً با صدور دستور یا اجرای یک برنامه مشابه در همه شهرستان‌ها تغییر دهد.

اکتون پرسش اصلی این است که آیا شناسایی تفاوت‌های محلی، تعیین اولویت برای هر شهرستان و تأکید بر نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها، در نهایت به تغییر ملموس در زندگی جوانان منجر خواهد شد یا سیاست جوانی جمعیت همچنان در فاصله میان جلسات کارشناسی، تکالیف قانونی و واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی خانواده‌ها باقی خواهد ماند؟

پاسخ به این پرسش، احتمالاً نه در متن مصوبات و گزارش نشست‌ها، بلکه در تجربه واقعی جوانانی مشخص خواهد شد که امروز میان دغدغه اشتغال، هزینه مسکن، تأخیر در ازدواج و نگرانی از آینده، درباره تشکیل خانواده و فرزندآوری تصمیم می‌گیرند.

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اصفهان:

ظرفیت خیرین و بخش خصوصی برای حفاظت از میراث اصفهان فعال شود

دولتی امکان پذیر نیست و مشارکت خیرین، بخش خصوصی و جامعه می تواند بخش مهمی از نیازهای این حوزه را پوشش دهد. وی اظهار امیدواری کرد: با تقویت انجمن خیرین میراث فرهنگی و افزایش مشارکت مجموعه های اقتصادی، زمینه برای مرمت، حفاظت و معرفی شمار بیشتری از آثار تاریخی استان فراهم شود. به گزارش ایرنا، اصفهان برای گریز از بن بست های زیست محیطی ناشی از بارگذاری های سنگین صنعتی و چالش های مزمین پایداری زاینده رود، اکنون بیش از هر زمان دیگری نیازمند تکیه بر اقتصاد گردشگری به عنوان یک صنعت پاک و پایدار است، اما وضعیت نگهداری از ابنیه تاریخی که ستون های اصلی این صنعت هستند، چندان مطلوب نیست و نبود منابع مالی کافی دولتی، نگاه ها را به سوی ظرفیت بی بدیل خیران معطوف کرده است.

نیکوکارانی که پیش از این در عرصه های مدرسه، مسجد و بیمارستان سازی، کارنامه ای درخشان از خود بر جای گذاشته اند اکنون جای خالی شان در عرصه حفاظت از میراث فرهنگی به عنوان سرمایه اقتصاد گردشگری و از سویی سرمایه هویتی نسل های گذشته و آینده این سرزمین بیش از هر زمان دیگری احساس می شود.

بودجه های ناکافی، مرمت های غیر اصولی و توسعه های ناپایدار عمرانی و گردشگری از چالش های جدی حفاظت و نگهداری خیل بناهای تاریخی استان اصفهان به ویژه در مرکز آن محسوب می شوند.

اصفهان به دلیل اینکه در سه دوره آل بویه، سلجوقیان و صفویه پایتخت ایران بوده، آثار شاخصی از معماری این ادوار تاریخی در اقصی نقاط خود در سینه دارد؛ اما به طور کلی در این خطه بیش از ۲۲ هزار اثر تاریخی شناسایی و از این شمار یک هزار و ۹۴۰ اثر در میراث ملی و ۱۵ اثر نیز در میراث جهانی ثبت شده است.

این استان به واسطه چنین ظرفیت هایی یکی از مقاصد گردشگری پرتعداد ایران محسوب می شود و از این رو پاسداری از این سرمایه های ملی در درجه اول به عنوان شناسنامه های هویتی و زیستی اصفهان، این نگین فلات مرکزی ایران و همچنین به عنوان ذخیره ارزی پایدار کشور دارای اهمیت است.

که امکان حمایت دارند انتظار داریم میراث فرهنگی را نیز در فرایند تصمیم گیری های خود مورد توجه قرار دهند.

کرم زاده اظهار داشت: انتظار ما این است مجموعه هایی که در استان دارای ظرفیت و منابع هستند، در تصمیم گیری های خود از نظر و ظرفیت میراث فرهنگی نیز استفاده کنند و این حوزه را بخشی از مسئولیت اجتماعی و فرهنگی خود بدانند.

وی همچنین بر ضرورت هم افزایی میان میراث فرهنگی و بخش خصوصی در حوزه گردشگری و معرفی ظرفیت های تاریخی اصفهان تأکید کرد و گفت: در زمینه حضور در نمایشگاه های داخلی و خارجی نیز بهتر است با یکدیگر هم فکر و همراه باشیم و در صورت امکان با برنامه مشترک در این رویدادها حضور پیدا کنیم.

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اصفهان بیان کرد: همکاری بخش خصوصی و میراث فرهنگی می تواند در زمینه ثبت و معرفی ظرفیت های تاریخی و فرهنگی استان نیز شکل بگیرد و مجموعه های اقتصادی می توانند در این مسیر در کنار اداره کل قرار گیرند.

کرم زاده ادامه داد: حفاظت از میراث فرهنگی اصفهان تنها با اتکا به منابع

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اصفهان گفت: با فعال شدن هدفمند ظرفیت گسترده خیرین و بخش خصوصی می توان بخشی از نیازهای حوزه مرمت، حفاظت و معرفی میراث فرهنگی استان را با مشارکت جامعه و فعالان اقتصادی پاسخ داد.

امیر کرم زاده در گفت وگو با ایرنا اظهار داشت: میراث فرهنگی اصفهان ظرفیت گسترده ای برای مشارکت خیرین و بخش خصوصی دارد و اگر این ظرفیت بالفعل شود می توان با این هم توانی، گنجینه میراث تاریخی این خطه را از گزند تخریب های روزافزون حفظ کرد.

وی با اشاره به تشکیل انجمن خیرین میراث فرهنگی استان اصفهان افزود: این انجمن پیش از حضور من در اداره کل تشکیل شده بود و ما با تشکیل نشست هایی با این خیرین و مجموعه های مختلف برای جلب مشارکت در حوزه میراث فرهنگی اقدام کردیم با این وجود انتظار ما برای کمک خیرین به نگهداری و مرمت ابنیه تاریخی بر آورده نشده است.

وی بیان کرد: انتظار ما این است که خیرین و مجموعه هایی که از ظرفیت و توان مالی برخوردارند، در کنار میراث فرهنگی قرار گیرند و بخشی از مسئولیت اجتماعی خود را به حفاظت، مرمت و معرفی آثار تاریخی اختصاص دهند.

کرم زاده گفت: نخستین چراغ حمایت خیرین از میراث فرهنگی با ورود یک شرکت بیمه روشن شده است و این شرکت به دلیل علاقه مدیریتانش و اهمیتی که برای میراث قائل اند وارد حوزه مرمت مسجد جامع عباسی شده و در حال حاضر حدود ۸۰ میلیارد ریال برای مرمت این بنای تاریخی کمک می کند.

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اصفهان این اقدام را نمونه ای از ظرفیت بخش خصوصی برای حمایت از میراث فرهنگی دانست و گفت: شرکت ها و مجموعه های اقتصادی ممکن است تکلیف مستقیمی برای ورود به حوزه میراث فرهنگی نداشته باشند اما می توانند از محل مسئولیت اجتماعی خود در حفاظت و مرمت آثار تاریخی مشارکت کنند.

وی با بیان اینکه اداره کل میراث فرهنگی از مجموعه های مختلف برای همراهی در این حوزه درخواست کرده است، افزود: از همه مجموعه هایی

صالحی امیری در دیدار با قائم مقام وزیر امور خارجه ازبکستان:

تورهای گردشگری چند مقصده ایران و ازبکستان طراحی و برگزار شود

مذاکرات قائم مقام وزیر امور خارجه ازبکستان با معاونان وزارت امور خارجه ایران گفت: دیدارهایی که شما داشتید با معاونان وزارت امور خارجه بسیار خوب بوده و می تواند یک افق جدید در روابط ایران و ازبکستان بگشاید.

صالحی امیری با اشاره به سفر پیشین خود به ازبکستان در دوران مسئولیتش در کمیته ملی المپیک افزود: در سفر به سمرقند و بخارا احساس کردم به اصفهان سفر کرده ام؛ در آنجا با دیدن صنایع دستی، کاشی ها و آثار زیبای هنری، متوجه شدم که این آثار را در کشور خودمان نیز داریم و با ازبکستان مشترک هستیم.

او با تأکید بر عمق پیوندهای میان دو ملت اظهار کرد: ما اشتراکات زیاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی داریم و با توجه به تجربیات بسیار خوبی که شما دارید، می تواند باعث توسعه روابط بهتر شود.

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با تأکید بر اشتراکات عمیق تاریخی و تمدنی ایران و ازبکستان، خواستار طراحی و اجرای تورهای گردشگری چند مقصده با محوریت دو کشور شد و از آمادگی ایران برای برگزاری نمایشگاه های صنایع دستی در تهران و تاشکند خبر داد.

به گزارش ایرنا از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، سیدرضا صالحی امیری روز سه شنبه ۲۷ مرداد در دیدار با بهرام جان علایف، قائم مقام وزیر امور خارجه ازبکستان، در مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد، با اشاره به ظرفیت های گسترده و مشترک دو کشور در حوزه های فرهنگی، تاریخی، گردشگری و اقتصادی، بر ضرورت تبدیل این اشتراکات به برنامه های عملیاتی و پروژه های مشترک تأکید کرد.

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در ابتدای این دیدار با اشاره به

ثبت محوطه تاریخی باد افشان در شهرستان نطنز

را نشان دهد.

شریفی گفت: با ثبت محوطه تاریخی بادافشان در فهرست آثار ملی، این اثر مشمول ضوابط و مقررات حفاظت از میراث فرهنگی در کشور خواهد شد. وی اضافه کرد: ثبت این اثر حاصل همکاری و تلاش مجموعه کارشناسان و همکاری حوزه میراث فرهنگی در شهرستان نطنز و استان اصفهان بوده است. رئیس اداره میراث فرهنگی شهرستان نطنز خاطر نشان کرد: محوطه تاریخی بادافشان با توجه به شواهد موجود ظرفیت بالایی برای انجام مطالعات قوی تر و بیشتر باستان شناسی و معرفی بهتر پیشینه تاریخی منطقه دارد. شهرستان نطنز با دارا بودن آثار تاریخی متعدد یکی از مکان های با ظرفیت بالایی گردشگری در منطقه و در استان اصفهان است.

رئیس اداره میراث فرهنگی شهرستان نطنز گفت: محوطه تاریخی بادافشان در شهرستان نطنز ثبت ملی شد.

هاجر شریفی در گفت وگو با ایسنا اظهار کرد: محوطه تاریخی بادافشان در شهر بادارد از توابع بخش امامزاده در شهرستان نطنز به ثبت ملی رسید.

وی افزود: بررسی های سطحی و اولیه باستان شناسی در این محوطه وجود سفالینه هایی با گستره تاریخی از دوره ساسانی تا قرون اولیه اسلامی را نشان می دهد که بیانگر اهمیت ویژه در این محوطه تاریخی است.

رئیس اداره میراث فرهنگی شهرستان نطنز تصریح کرد: در بخش هایی از این محوطه بقایای معماری خشت و گلی مشاهده می شود و انجام مطالعات دقیق تر باستان شناسی می تواند زوایای تازه ای از تاریخ و تمدن این منطقه

سه مؤلفه اصلی جذب گردشگر

از دیدگاه وزیر

«میراث فرهنگی و گردشگری»

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با اشاره به تأثیر جنگ بر کاهش ورود گردشگران خارجی گفت: جذابیت ایران، زیرساخت و امنیت سه مؤلفه کلیدی گردشگری هستند. سیدرضا صالحی امیری، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در گفتگو با خبرنگار خبرگزاری مهر با اشاره به شرایط منطقه و تأثیر فضای جنگ بر گردشگری، گفت: جذابیت ایران، زیرساخت و امنیت، سه مؤلفه کلیدی برای جذب گردشگر خارجی هستند و در شرایط فعلی، امنیت مهم ترین عامل در انتخاب مقصد گردشگران است. وی درباره وضعیت گردشگری خارجی و برنامه های این وزارتخانه برای رونق این حوزه اظهار کرد: در حوزه گردشگری سه نکته کلیدی وجود دارد: نخست جذابیت ایران، دوم زیرساخت و سوم امنیت.

وی افزود: همه کشورهای خاورمیانه، از جمله ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس، تحت تأثیر فضای جنگ قرار گرفته اند و با کاهش جدی گردشگر خارجی مواجه شده اند و ما نیز از این قاعده مستثنی نیستیم. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با اشاره به شرایط استان های جنوبی کشور گفت: نوار جنوبی کشور شامل چهار استان سیستان و بلوچستان، هرمزگان، بوشهر و خوزستان است که به صورت مستقیم تحت تأثیر درگیری های جنگ قرار گرفته اند و طبیعی است که در چنین شرایطی در این مناطق با کاهش گردشگر مواجه شویم.

وقتی قبض برق مشترکان ناگهان چندبرابر می شود

کشاورزی در تنگنای آب و انرژی

یک باغ ممکن است به آبیاری های منظم و مکرر نیاز داشته باشد، در حالی که محصول دیگری در همان منطقه الگوی متفاوتی دارد. در برخی نقاط نیز عمق زیاد چاه باعث افزایش مصرف انرژی برای انتقال آب می شود. اگر برای تمام این شرایط یک سقف مصرف ثابت تعیین شود، بخشی از تولیدکنندگان ممکن است به طور ناخواسته در محدوده پرهزینه قرار گیرند.

گلناز قدیری

کشاورزی ایران در سال های اخیر با یک تناقض جدی روبه رو شده است؛ از یک سو سیاست گذار بر ضرورت کاهش مصرف آب و برق تأکید دارد و از سوی دیگر، بخش قابل توجهی از تولید محصولات کشاورزی برای ادامه فعالیت به همین دو منبع وابسته است. در چنین شرایطی، هر تصمیمی که درباره یکی از این دو حوزه گرفته شود، بدون توجه به دیگری می تواند پیامدهایی فراتر از انتظار داشته باشد.

مسئله برق چاه های کشاورزی دقیقاً در همین نقطه قرار می گیرد. چاه برای بسیاری از مزارع فقط یک تأسیسات فنی نیست؛ حلقه اتصال میان منبع آب و محصول نهایی است. وقتی دسترسی به انرژی دشوار یا پرهزینه می شود، اثر آن مستقیماً در مزرعه ظاهر خواهد شد. ماجرای اخیر تعرفه برق کشاورزی نیز از همین منظر اهمیت دارد. ارقام غیرمتعارف برخی صورتحساب ها، بیش از آنکه صرفاً یک اختلاف مالی میان مشترک و شرکت برق باشد، نشانه ای از پیچیدگی سیاست گذاری در بخشی است که هم زمان باید مصرف انرژی را کنترل، منابع آب را حفظ و تولید را تضمین کند.

■ معادله ای که سه ضلع دارد

در نگاه نخست ممکن است تصور نشود مسئله را می توان با تعیین یک سقف مصرف برق حل کرد؛ اما کشاورزی تابع چنین قواعد ساده ای نیست. میزان انرژی مورد نیاز یک مزرعه به مجموعه ای از عوامل وابسته است: عمق چاه، ظرفیت پمپ، ارتفاع انتقال آب، روش آبیاری، سطح زیرکشت، نوع محصول و شرایط آب و هوایی.

در نتیجه دو مزرعه با مساحت مشابه الزاماً مصرف برق یکسانی ندارند. حتی یک مزرعه مشخص نیز ممکن است در دو ماه متوالی نیاز متفاوتی به انرژی داشته باشد.

این تفاوت ها زمانی اهمیت بیشتری پیدا می کنند که مصرف برق به زمان آبیاری گره بخورد. گیاه نمی تواند منتظر بماند تا تقویم مصرف برق اجازه آبیاری بدهد. نیاز آبی محصول تابع شرایط طبیعی است. بنابراین سیاست گذاری دقیق باید میان «مصرف اضافه» و «مصرف ضروری برای تولید» تفاوت قائل شود.

■ اعداد یک هشدار بودند

در جریان اختلاف اخیر، برخی قبوض برق کشاورزی با افزایش های بسیار سنگین مواجه شدند. براساس اطلاعات منتشرشده از سوی اتاق اصناف کشاورزی ایران، در برخی موارد رقم قبض از چند میلیون تومان به صدها میلیون تومان رسید.

در ساختار تعرفه ای مورد اعتراض، نرخ برق که پیش تر برای مصرف پایه حدود ۲۱ تومان به ازای هر کیلووات ساعت اعلام می شد، در برخی پله ها به ارقام بسیار بالاتری می رسید و بالاترین نرخ اعلام شده ۸۶۸۰

تومان بود. همین فاصله شدید باعث شد مسئله از سطح یک اختلاف تعرفه ای فراتر برود و نگرانی درباره توان ادامه فعالیت واحدهای تولیدی شکل بگیرد. البته باید توجه داشت که رقم ۸۶۸۰ تومان، بالاترین نرخ یک پله تعرفه ای بود و به معنای آن نیست که تمام مصرف همه کشاورزان با این نرخ محاسبه شده است. با این حال، ساختار تصاعدی می توانست در صورت عبور از محدوده تعیین شده، هزینه نهایی را به شکل شدیدی افزایش دهد.

■ چرا سیاست واحد برای مزارع مختلف جواب نمی دهد؟

یکی از مشکلات اصلی، تفاوت میان شرایط تولید در مناطق مختلف کشور است. کشاورزی در یک منطقه سردسیر با باغداری در یک منطقه گرم و خشک شرایط یکسانی ندارد. حتی در یک استان نیز نیاز آبی محصولات مختلف متفاوت است.

یک باغ ممکن است به آبیاری های منظم و مکرر نیاز داشته باشد، در حالی که محصول دیگری در همان منطقه الگوی متفاوتی دارد. در برخی نقاط نیز عمق زیاد چاه باعث افزایش مصرف انرژی برای انتقال آب می شود. اگر برای تمام این شرایط یک سقف مصرف ثابت تعیین شود، بخشی از تولیدکنندگان ممکن است به طور ناخواسته در محدوده پرهزینه قرار گیرند. از این رو، الگوی مصرف باید به جای یک جدول ساده و ثابت، به سمت مدل های منطقه ای و فنی حرکت کند.

■ آب را نمی توان با ساعت برق اندازه گرفت

اینجا مسئله آب اهمیت پیدا می کند. حفاظت از منابع آب زیرزمینی یک ضرورت غیرقابل انکار است. برداشت بیش از ظرفیت سفره ها می تواند به افت سطح آب، فرونشست زمین و آسیب های بلندمدت محیط زیستی منجر شود. اما کنترل حجم برداشت آب با تعیین زمان استفاده از آن دو موضوع متفاوت است. اگر بهره بردار طبق پروانه خود مجاز به برداشت مقدار مشخصی آب باشد، می توان سازوکاری طراحی کرد که حجم برداشت را کنترل کند، اما زمان آبیاری را تا حد امکان متناسب با نیاز مزرعه در اختیار کشاورز قرار دهد. در چنین مدلی، کنتورهای هوشمند و پایش دقیق می توانند جایگزین محدودیت های غیرمنعطف شوند. هدف باید این باشد که کشاورز نتواند بیش از سهم قانونی خود آب برداشت کند، اما بتواند همان سهم را در زمان مناسب برای محصول مصرف کند.

■ یک تصمیم انرژی، پیامد غذایی دارد

یکی از نکاتی که در سیاست گذاری انرژی کمتر دیده می شود، ارتباط مستقیم آن با امنیت غذایی است. اگر هزینه برق آن قدر افزایش یابد که تولید برخی محصولات برای کشاورز صرفه اقتصادی نداشته باشد، ممکن است سطح زیرکشت کاهش پیدا

داد؛ اما نباید پایان بحث تلقی شود. اتفاق اخیر نشان داد که هر تغییر در نظام تعرفه ای، بدون ارزیابی دقیق آثار آن بر تولید می تواند واکنش های جدی ایجاد کند. مسئله اصلی اکنون باید بازتعریف شود؛ چه میزان برق برای یک فعالیت کشاورزی «مصرف متعارف» محسوب می شود و این میزان چگونه باید محاسبه شود؟

پاسخ این پرسش را نمی توان فقط در دفاتر اداری پیدا کرد. داده های واقعی مزارع، نظر کارشناسان آب و کشاورزی، تجربه بهره برداران و اطلاعات مصرف انرژی باید در کنار هم قرار گیرند.

سیاست مناسب آن نیست که کشاورز را میان دو انتخاب قرار دهد؛ یا مصرف بسیار پایین داشته باشد یا با جهش شدید تعرفه مواجه شود. مدل کارآمدتر، ایجاد انگیزه اقتصادی برای کاهش مصرف است.

اگر کشاورزی با استفاده از تجهیزات جدید، مصرف برق خود را برای تولید مقدار مشخصی محصول کاهش دهد، باید از این اقدام سود ببرد. به همین ترتیب، استفاده از آبیاری نوین، اصلاح پمپ، کاهش اتلاف آب و نصب تجهیزات خورشیدی باید به مزیت اقتصادی تبدیل شود. این شیوه هم به نفع کشاورز است و هم به نفع شبکه برق و منابع آب.

برای حل پایدار این مسئله، نخست باید اطلاعات واقعی تولید جمع آوری شود. الگوی مصرف باید بر اساس نوع محصول، منطقه، اقلیم، سطح زیرکشت، مشخصات چاه و راندمان تجهیزات تنظیم شود.

در مرحله بعد، حجم برداشت آب و زمان مصرف آن باید از یکدیگر تفکیک شوند. کنترل برداشت غیرمجاز ضروری است، اما زمان بندی آبیاری نیز باید با نیاز واقعی گیاه هماهنگ باشد.

هم زمان، توسعه کنتورهای هوشمند می تواند امکان کنترل دقیق مصرف را فراهم کند؛ به گونه ای که تخلف در برداشت یا مصرف قابل شناسایی باشد، اما تولیدکننده قانونی نیز با محدودیت های غیرضروری مواجه نشود. در کنار آن، حمایت از سرمایه گذاری برای کاهش مصرف انرژی باید جدی گرفته شود.

ماجرای قبوض سنگین برق یک نکته مهم را روشن کرد: سیاست های آب و برق را نمی توان جدا از سیاست کشاورزی طراحی کرد. اگر وزارت نیرو صرفاً به دنبال کاهش بار شبکه باشد، ممکن است هزینه آن به تولید منتقل شود. اگر سیاست آب فقط بر محدودیت تمرکز کند، ممکن است بهره وری مزرعه کاهش یابد. و اگر سیاست کشاورزی بدون توجه به ظرفیت آب و انرژی تدوین شود، با واقعیت منابع کشور برخورد خواهد کرد. راه حل، ایجاد یک سیاست مشترک میان این سه حوزه است.

کشاورز باید بداند سهم آب قانونی او چقدر است، چه میزان برق برای تولید نیاز دارد، چگونه می تواند مصرف خود را کاهش دهد و در نهایت چه هزینه ای برای انرژی خواهد پرداخت.

کند یا تولیدکننده به سمت محصولات کم مصرف تر حرکت کند.

این تغییر الزاماً همیشه بد نیست؛ اصلاح الگوی کشت یکی از نیازهای جدی کشاورزی کشور است. اما اصلاح الگوی کشت باید بر اساس برنامه ای جامع انجام شود، نه اینکه به شکل ناخواسته و صرفاً در نتیجه فشار هزینه انرژی اتفاق بیفتد. کشاورز باید بداند چه محصولی تولید کند، چه میزان آب در اختیار دارد، برق مورد نیازش با چه هزینه ای تأمین می شود و محصول نهایی با چه شرایطی وارد بازار خواهد شد. نبود این پیش بینی پذیری، ریسک سرمایه گذاری در کشاورزی را افزایش می دهد.

■ ناترازی برق را نمی توان نادیده گرفت

از سوی دیگر، انتقاد از تعرفه های سنگین نباید به این معنا باشد که مصرف برق در بخش کشاورزی بدون محدودیت ادامه پیدا کند. کشور با ناترازی برق مواجه است و مدیریت تقاضا یک ضرورت است. بخش کشاورزی نیز نمی تواند از برنامه های کاهش مصرف مستثنی باشد. اما مدیریت مصرف زمانی نتیجه می دهد که به جای فشار صرف بر مصرف کننده، بهره وری نیز مورد توجه قرار گیرد.

پمپ های فرسوده، موتورهای کم بازده، شبکه های انتقال نامناسب و روش های سنتی آبیاری می توانند میزان مصرف انرژی را بالا ببرند. بنابراین بخشی از سیاست حمایتی باید به نوسازی تجهیزات اختصاص پیدا کند.

■ خورشید می تواند بخشی از پاسخ باشد

یکی از گزینه هایی که می تواند وابستگی چاه های کشاورزی به شبکه برق را کاهش دهد، توسعه سامانه های خورشیدی است. بسیاری از مناطق کشاورزی کشور از ظرفیت بالای تابش خورشید برخوردارند و می توان از این ظرفیت برای تأمین بخشی از انرژی مورد نیاز پمپ ها استفاده کرد.

البته انرژی خورشیدی نیز به سرمایه گذاری اولیه، تجهیزات مناسب و مدل اقتصادی قابل اجرا نیاز دارد؛ اما اگر تسهیلات، خرید تضمینی یا مدل های مشارکتی به درستی طراحی شود، می تواند بخشی از فشار روی شبکه برق را کاهش دهد.

در چنین شرایطی، سیاست انرژی از «محدود کردن مصرف» به سمت «تغییر منبع و افزایش بهره وری» حرکت خواهد کرد.

■ قبض های اصلاح شده، اما یک مسئله باقی مانده

در پی اعتراض تشکیل های کشاورزی، افزایش تعرفه و تصاعد پلکانی مورد بحث لغو شد و اصلاح قبوض در دستور کار قرار گرفت. براساس اعلام انجام شده، مبالغ اضافه پرداخت شده نیز باید در حساب بستنکاری مشترکان منظور شود. این اقدام، فشار فوری را کاهش

سرپرست مدیریت طیور قم خبر داد:

تولید ۱۸۰ هزار تن گوشت مرغ و تخم مرغ در قم

سرپرست مدیریت طیور سازمان جهاد کشاورزی قم گفت: سال گذشته بیش از ۲۵ هزار تن گوشت مرغ و ۱۵۴ هزار تن تخم مرغ در قم تولید شد و این استان در صنعت طیور جایگاه ویژه‌ای دارد.

محمدرضا ملا محمدی روز چهارشنبه در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا به لزوم حمایت از واحدهای تولیدی و تقویت زیرساخت‌های صنعت طیور برای تداوم تولید و تأمین امنیت غذایی تأکید و بیان کرد: صنعت طیور از بخش‌های مهم و اثرگذار در تأمین امنیت غذایی است و گوشت مرغ و تخم مرغ از محصولات مهم و راهبردی در سبد غذایی مردم به شمار می‌آید.

وی افزود: استمرار تولید و عرضه این محصولات نقش مؤثری در تأمین نیاز مصرف‌کنندگان و پایداری بازار دارد و از این رو حفظ ظرفیت‌های تولیدی واحدهای فعال صنعت طیور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

سرپرست مدیریت طیور سازمان جهاد کشاورزی قم، گفت: تولیدکنندگان صنعت طیور در کنار تشکلهای مربوطه و با حمایت و راهبری مجموعه سازمان جهاد کشاورزی استان، برای حفظ روند تولید و تأمین نیاز جامعه تلاش می‌کنند.

وی افزود: با وجود برخی محدودیت‌های موجود در سال گذشته و در شرایط جنگی و تهدیدات حمله به زیرساخت‌های میهن اسلامی، تولیدکنندگان و فعالان این عرصه با تلاش و همت مثال‌زدنی، چرخه تولید و عرضه محصولات این بخش را به نحو مطلوب و پایداری اداره

کردند. وی با تأکید بر ضرورت حفظ و تقویت ظرفیت‌های تولیدی استان در حوزه طیور، بیان کرد: با توجه به جایگاه صنعت طیور قم در کشور و نقش پررنگ آن در میزان تولیدات، به‌خصوص در بخش مرغ تخم‌گذار و پرورش پولت، حمایت و برنامه‌ریزی برای واحدهای فعال می‌تواند زمینه استمرار تولید و افزایش ظرفیت این صنعت در کشور را فراهم کند.

■ تأمین نهاده و انرژی: ضرورت‌های مهم پایداری تولید

ملا محمدی تأمین به‌موقع نهاده‌ها، مدیریت هزینه‌های

تولید و فراهم کردن شرایط مناسب برای فعالیت مرغداری‌ها را از عوامل مؤثر بر پایداری تولید دانست و بر ضرورت هماهنگی دستگاه‌های مرتبط با تولیدکنندگان تأکید کرد.

وی افزود: برای تداوم فعالیت واحدهای تولیدی باید مسائل و مشکلات این بخش با هماهنگی دستگاه‌های مسئول مورد بررسی و پیگیری قرار گیرد.

■ پیشنهاد تشکیل کارگروه ویژه صنعت طیور قم

ملا محمدی در ادامه پیشنهاد تشکیل کارگروه ویژه صنعت طیور استان را مطرح کرد و گفت: ایجاد یک کارگروه

۱۷۶ کلاس درس در هرمزگان هوشمند شد

تومان رسیده است.

مدیرکل آموزش و پرورش هرمزگان طرح شهید عجمیان را از طرح‌های مهم و مشارکتی در حوزه بهسازی مدارس دانست و گفت: این اقدام در چارچوب کارگروه فضا و تجهیزات در حال اجرا بوده و گامی مؤثر در جهت ارتقای کیفیت آموزشی و بهره‌مندی از فناوری‌های نوین در کلاس‌های درس محسوب می‌شود. ضیایی یادآور شد: این اعتبار برای بهسازی حدود سه هزار کلاس درس در سطح استان هرمزگان هزینه خواهد شد.

وی با تأکید بر عدالت آموزشی تصریح کرد: روستاهای محروم و محلات کمتر برخوردار باید در اولویت طرح‌های بهسازی، تجهیز و نوسازی مدارس قرار گیرند تا زمینه بهره‌مندی برابر دانش‌آموزان از امکانات آموزشی فراهم شود.

مدیرکل آموزش و پرورش هرمزگان با اشاره به اقدامات انجام شده برای آماده‌سازی مدارس در آستانه سال تحصیلی جدید، گفت: هم‌اکنون ۱۷۶ کلاس درس در استان بهسازی و هوشمندسازی شده است. به گزارش خبرگزاری مهر، منوچهر ضیایی روز چهارشنبه در گفت‌وگویی رسانه‌ای اظهار کرد: این تعداد کلاس درس با اعتبار ۲۰ میلیارد تومان در استان هوشمندسازی شده است.

وی همچنین از اجرای طرح بهسازی و شاداب‌سازی مدارس در مناطق محروم و روستایی هرمزگان در قالب طرح شهید عجمیان با اعتباری افزون بر ۳۰ میلیارد تومان خبر داد و تصریح کرد: برای اجرای این طرح در استان هرمزگان حدود ۱۵ میلیارد تومان اعتبار اختصاص یافته و با احتساب منابع استانی و مصوبات تکمیلی، مجموع اعتبارات این حوزه به حدود ۴۵ میلیارد

انهدام خط لوله انتقال سوخت قاچاق در سواحل میناب

را در زیرماسه‌ها و آب دریا جاسازی و از آن طریق سوخت را از ساحل به دریا و شناورهای متخلف انتقال می‌دادند.

وی در خاتمه خاطر نشان کرد: مرزداران با هوشیاری موفق شدند ۴ کیلومتر لوله انتقال سوخت را با بیرون کشیدن از زیر ماسه‌ها، منهدم نمایند.

فرمانده پایگاه دریابانی میناب از شناسایی خط لوله انتقال سوخت قاچاق به طول ۴ کیلومتر در سواحل حوزه استحفاظی خبر داد.

به گزارش خبرگزاری مهر، سرهنگ سید داود میرعالی با اعلام این خبر اظهار کرد: مرزداران پایگاه دریابانی میناب با استفاده از منابع اطلاعاتی مطلع شدند قاچاقچیان در سواحل حوزه استحفاظی این شهرستان به طرز ماهرانه‌ای اقدام به جاسازی چندین خط لوله انتقال سوخت قاچاق در زیرماسه‌های دریا نموده‌اند.

سرهنگ میرعالی افزود: بر اساس این گزارش بلافاصله طرح برخورد با متخلفان به مرحله اجرا درآمده و چند اکیپ از گشت‌های دریایی و خودرویی برای جستجو و انهدام این خطوط لوله به موقعیت اعزام شده و پس از چند ساعت جستجو در محل با هوشیاری موفق شدند انشعابات لوله‌ها را که در زیر ماسه‌های ساحل جاسازی شده بود را شناسایی کنند. فرمانده پایگاه دریابانی میناب ادامه داد: قاچاقچیان این خطوط لوله‌ها

افتتاح ۱۳۷۱ کلاس درس جدید

در مهر تحصیلی فارس

مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس فارس گفت: در قالب توسعه عدالت در فضاهای آموزشی و تجهیزات، یک هزار و ۳۷۱ کلاس درس جدید اول مهرماه در استان به بهره‌برداری می‌رسد. به گزارش ایرنا، امین سینیایی در نشست رؤسای ادارات آموزش و پرورش فارس بیان کرد: بیش از ۶۰۰ پروژه نهضت مدرسه‌سازی در فارس اجرایی شده است.

او افزود: به میزان بودجه‌ای که یک شهرستان برای ساخت مدارس اختصاص می‌دهد، اداره کل نوسازی مدارس فارس نیز بودجه‌ای به همین میزان تخصیص خواهد داد.

مدیرکل آموزش و پرورش فارس نیز در این گردهمایی گفت: با هدف آمادگی بیشتر برای آغاز سال تحصیلی جدید، مانور بازگشایی مدارس را در ۲۵ شهریورماه در سراسر استان برگزار خواهیم کرد.

محسن کلاری اظهار کرد: با حضور بیش از ۱۲۰ هزار دانش‌آموز متوسطه دوم استان امتحانات نهایی را با موفقیت و بدون هیچ مشکلی در اوج گرمای تابستان برگزار کردیم.

او ادامه داد: همه نیازهای مرتبط با سال تحصیلی جدید فراهم شده و تنها کمتر از ۱۸ درصد کارهای مربوط به پروژه مهر باقی‌مانده که تا ۲۵ شهریور امور باقیمانده به اتمام می‌رسد.

کلاری افزود: تلاش داریم تا ۱۵ شهریور کتاب‌های درسی همه پایه‌ها را به مدارس تحویل دهیم.

او اعلام کرد: با اولویت مناطق کم‌برخوردار، طرح شاداب‌سازی فضاهای آموزشی در بیش از چهار هزار کلاس درس انجام شده است.

مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان فارس هم اظهار کرد: ظرفیت کتابخانه‌های کانون در استان فرصت خوبی را برای دانش‌آموزان فراهم کرده است.